

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΔΙΟΡΙΣΙΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ 2017

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗ ΕΡΩΤΗΣΗ

Είσαι εκπαιδευτικός της Στ' τάξης και πρόκειται να διδάξεις το κείμενο «Το μηχάνημα» (παρατίθεται πιο κάτω). Εστιάζοντας στον τρόπο που οργανώνεται ο λόγος, αποφάσισες να επικεντρώσεις τη διδασκαλία σου σε στοιχεία τα οποία αφορούν στην κυρίαρχη κειμενική λειτουργία που πραγματώνεται στο κείμενο, λαμβάνοντας υπόψη τις επιδιώξεις που αναμένεται να έχουν επιτευχθεί στις προηγούμενες.

A) Δήλωσε ποια θεωρείς ότι είναι η κυρίαρχη κειμενική λειτουργία που πραγματώνεται στο κείμενο:.....

B) Κατάγραψε δύο (2) στοιχεία οργάνωσης του λόγου σε επίπεδο δομής κειμένου, τα οποία αφορούν στην κυρίαρχη κειμενική λειτουργία, και χρησιμοποιούνται σε εκτεταμένο βαθμό:

1).....

2).....

Γ) Σημείωσε δύο (2) γλωσσικά στοιχεία οργάνωσης του λόγου σε επίπεδο δομής κειμένου, τα οποία αφορούν στην κυρίαρχη κειμενική λειτουργία, και θα μπορούσαν να τύχουν διδασκαλίας σε τάξεις Α' κύκλου (Α', Β' ή Γ'):

1).....

2).....

Το μηχάνημα

Το έφεραν ένα πρωί στο κτίριο που ήταν τα γραφεία μας και το τοποθέτησαν κοντά στη σκάλα του τρίτου ορόφου.

Ο Γιάννης ο καφετζής, σαν από ένστικτο, κατάλαβε την απειλή. Έμεινε με τον δίσκο μετέωρο να κοιτά φιλύποπτα τον εχθρό. Η λειτουργία του ήταν απλή. Κανόνιζες μ' έναν διακόπτη το ποτό που ήθελες, έριχνες ένα δίσκο και περίμενες να γεμίσει το πλαστικό ποτήρι.

Ο Γιάννης συνέχισε ν' ανεβαίνει σκεπτικός. Στο κατέβασμα βρήκε το μηχάνημα τριγυρισμένο απ' τους πρώτους θαυμαστές. Χωρίς να χάσει καιρό, πήγε να παραπονεθεί στον προσωπάρχη. Ο προσωπάρχης τού εξήγησε ότι το μηχάνημα εξυπηρετούσε. Η δουλειά θα μοιραζόταν. Έπρεπε να συμβιώσουν.

«Δε φαντάζομαι να μου κάνει μεγάλη ζημιά το μηχάνημα» προσπάθησε να πείσει τον εαυτό του ο Γιάννης. «Γιατί να σηκώνεται ο κόσμος απ' τα γραφεία και να πηγαίνει να προσκυνά; Άλλωστε το μηχάνημα δεν ξέρει να χαμογελά».

Άρχισε να πυκνώνει τις βόλτες, να γίνεται πιο σβέλτος και χαμογελαστός, ώστε να προλαβαίνει να τους εξυπηρετεί, προτού επιθυμήσουν κάτι παγωμένο και πάνε στο μηχάνημα. Αλλά παρ' όλα αυτά, όταν κάτι έλειπε από το δίσκο του, οι δυσαρεστημένοι δεν περίμεναν να τους το φέρει! Έσπευδαν στο μασίνι. Ξέχασα να σας πω ότι έτσι το λέγανε χαϊδευτικά «μασίνι».

Ο Γιάννης αναγκάστηκε ν' αλλάξει τακτική. Άρχισε μία άνευ προηγουμένου συκοφαντική δυσφήμιση κατά του εχθρού του. Η πρώτη διάδοση, που έβαλε σε κυκλοφορία, έλεγε ότι το μηχάνημα τρώει τα κέρματα. Αυτό αναχαίτισε για κάμποσο τα κύματα των πιστών. Αποδείχτηκε όμως τελικά ότι κάτι τέτοιο γινόταν πολύ σπάνια για να το πάρει κανείς σοβαρά υπόψη. Τα συνθήματα «ανακατεύει την πορτοκαλάδα με τον καφέ» και «ρίχνει σκουριά στο κακάο» δεν έπιασαν καθόλου, κι ας ξενύχτησε ο Γιάννης για να τα σοφιστεί.

Το μηχάνημα του έγινε εφιάλτης. Οι σκάλες τού φαίνονταν ατελείωτες. Τα γνώριμα πρόσωπα των γραφείων, μάσκες εχθρικές. Κάθε φορά που περνούσε μπροστά απ' το μασίνι, το 'βλεπε με το μάτι να λάμπει θριαμβικά, τη σχισμή του να χαμογελά. Ο ακέραιος χαρακτήρας του λύγισε.

Άρχισε να ρίχνει κρυφά στη σχισμή του μηχανήματος δίφραγκα που τα στράβωνε στο πεζούλι του καφενείου. Το μηχανήμα χάλαγε βέβαια, αλλά οι δούλοι του έσπευδαν να το διορθώσουν. «Μα γιατί; συλλογιζόταν. Γιατί;» Τον έπνιγε το δίκιο.

«Τόσα χρόνια να ιδρώνεις, να τρέχεις, να λες την πρώτη καλημέρα, να χαμογελάς και να 'ρχεται ξαφνικά ένα μασίνι να σου τρώει το ψωμί; Άτιμο πράμα!»

Ώσπου μια μέρα πήρε τη μεγάλη απόφαση: Το μεσημέρι του Σαββάτου, όταν θα 'φευγε ο κόσμος, θα 'μενε στα γραφεία και θα κανόνιζε τους λογαριασμούς του με το μηχανήμα. Θα του 'κοβε τις χοντρές, μαύρες αρτηρίες! Θα 'σβηνε το απαίσιο κίτρινο μάτι! Θα ξεβίδωνε τα σωθικά του! Θα ανάδευε τα σπλάχνα του! Θα 'βρισκε την καρδιά του! Και θα 'δινε εκεί το θανάσιμο πλήγμα!

Το πρωί του Σαββάτου ήταν κεφάτος. Το μηχανήμα ανύποπτο μοίραζε καφέ, kakáo και αναψυκτικά.

Ήρθε μεσημέρι. Τα γραφεία άδειασαν. Ο Γιάννης έμεινε μόνος. Άφησε να περάσει μισή ώρα, τρία τέταρτα. Άρχισε να κατεβαίνει αργά τις σκάλες, κρατώντας τα όργανα του θανάτου: μια τανάλια κι ένα παλιό κατσαβίδι.

Έφτασε στο πλατύσκαλο. Εκεί βρέθηκαν αντιμέτωποι. Ο Γιάννης και το μηχανήμα! Αναμετρήθηκαν! Το μηχανήμα αστραφτερό, με το κίτρινο μάτι να λάμπει! Ο Γιάννης με τα καλαμάκια στο τσεπάκι, σκυφτός, κουρασμένος, μα αποφασισμένος! Παράξενη ησυχία απλωνόταν γύρω. Απόμακρα ακουγόntonουσαν όπως σε όνειρο οι θόρυβοι της πόλης.

Ο Γιάννης προχώρησε, έσπρωξε το βαρύ μηχανήμα δαγκώνοντας τα χείλη και ξεβίδωσε με το κατσαβίδι τη λεία πλάτη. Βρέθηκε μπροστά σ' ένα λαβύρινθο από πυκνά, μπλεγμένα καλώδια...Ποιο απ' όλα οδηγούσε στην καρδιά;

Ζαλίζεται παρακολουθώντας τη δαιδαλώδη διαδρομή τους. Τα καλώδια σαλεύουν απειλητικά. Μοιάζουν με φίδια. Αναδεύονται, θαρρείς και ζωντανεύουν. Ένας βόμβος στ' αυτιά του. Η ανάσα του κοφτή. Σφίγγει τα δόντια. Απλώνει το χέρι...

Εκεί έπαθε ηλεκτροπληξία ο Γιάννης. Τινάχτηκε! Γονάτισε! Τον βρήκαν κάρβουνο τ' άλλο πρωί, πλάι στο μηχανήμα.

Στη θέση του Γιάννη έφεραν ένα μηχανήμα ακόμα.

Ευγένιος Τριβιζάς, *Το μηχανήμα*, «Η Γλώσσα μου», Ε' τάξη, ΟΕΔΒ, α' έκδοση 1984 (διασκευή